

Sygn. akt III S 195/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Mirella Szpyrka

Sędziowie SO Barbara Braziewicz

SO Marcin Rak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi D. B.

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego w Gliwicach

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

toczącego się przed Sądem Rejonowym w Gliwicach pod sygnaturą IV RC 626/14

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gliwicach pod sygnaturą IV RC 626/14 nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. przyznać skarżącej D. B. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych,
3. polecić Sądowi Rejonowemu w Gliwicach aby niezwłocznie doręczył powódce odpis postanowienia 4 listopada 2014 roku,
4. oddalić skargę w pozostałej części,

SSO Marcin Rak SSO Mirella Szpyrka SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt **III S 195/15**

UZASADNIENIE

Powódka w toczącej się przed Sądem Rejonowym w Gliwicach pod sygn. akt IV RC 626/14 sprawie o alimenty złożyła skargę w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, nr 179 poz. 1843 ze zm.). Domagała się stwierdzenia przewlekłości tego postępowania i zasądzenia świadczenia w kwocie 5.000 złotych. W uzasadnieniu skargi podała, że pozew złożyła 31 października 2014 roku, przy pozwie złożyła wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Pomimo upływu czasu nie uzyskała informacji o sposobie rozpoznania tego wniosku, a jedyna korespondencja jaką otrzymała z Sadu Rejonowego to zawiadomienie o zmianie terminu rozprawy oraz odpis postanowienia w sprawie oddalenia wniosku

pozwanego o wyłączenie sędziego. W ocenie skarżącej sprawa nie jest skomplikowana wobec czego powinna być zakończona w ciągu 6 miesięcy zwłaszcza, że skarżąca nie przyczyniła się do wydłużenia toku postępowania.

Prezes Sądu Rejonowego w Gliwicach zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi. Przedstawił tok czynności w sprawie i na tej podstawie wywodził, że nie doszło do przewlekłości postępowania gdyż czynności podejmowane były terminowo, bez zbędnej zwłoki w sposób na jaki pozwalała sytuacja orzecznicza wydziału.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Pozew w sprawie o alimenty wpłynął do Sądu Rejonowego w dniu 31 października 2014 roku. Powódka określiła w nim swój adres jako G., ul. (...). Jednocześnie powódka złożyła wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu dla powódki.

Postanowieniem z dnia 4 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy oddalił ten wniosek. Zarządzenie w przedmiocie doręczenia odpisu tego postanowienia stronom wykonane zostało w dniu 31 grudnia 2014 roku, przy czym korespondencję dla powódki skierowano na nieprawidłowy adres, a to G., ul. (...). Korespondencja powróciła do Sądu Rejonowego w dniu 28 stycznia 2015 roku z adnotacją o jej niepodjęciu przez adresata pomimo dwukrotnego awizowania.

Zarządzeniem z 2 marca 2015 roku wyznaczono termin rozprawy na dzień 22 kwietnia 2015 roku, na który wezwano strony. Korespondencję dla powódki ponownie skierowano na ten sam nieprawidłowy adres i ponownie powróciła ona z adnotacją o jej niepodjęciu przez adresata pomimo dwukrotnego awizowania.

Dnia 1 kwietnia 2015 roku do akt wpłynęła odpowiedź na pozew pozwanego z wnioskami dowodowymi

Dnia 15 kwietnia 2015 roku do akt wpłynęło pismo powódki z informacją o nowym adresie, a to G., ul. (...) oraz z zapytaniem o stan postępowania.

Na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2015 roku stawili się pozwani, powódka nie stawiała się. Sąd odczytał jej pismo z informacją o zmianie adresu, wysłuchał pozwanego, odebrał od pozwanej zaświadczenie o zarobkach i rozprawę odroczył do dnia 16 czerwca 2015 roku, na który wezwano strony. Nadto Sąd Rejonowy zwrócił się do okolicznych Urzędów Pracy o informacje dotyczące potencjalnej możliwości zatrudnienia powódki i pozwanego. Wezwanie do stawiennictwa skierowano do powódki na nowy adres, przy czym nie doręczono jej odpisu postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosku o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu.

Dnia 5 maja 2015 roku do akt wpłynął wniosek pozwanego o wyłączenie sędziego referenta od rozpoznania sprawy oraz jego skarga na przewlekłość postępowania. Wobec tego zniesiono termin rozprawy wyznaczony na 16 czerwca 2015 roku (o czym powiadomiono strony), zaś akta ze skargą w dniu 6 maja 2015 roku przesłano Sądowi Okręgowemu, który odrzucił skargę postanowieniem z 12 maja 2015 roku wydanym w sprawie III S 87/15. Akta sprawy, po rozpoznaniu skargi, wpłynęły do Sądu Rejonowego 19 maja 2015 roku.

Postanowieniem z 25 maja 2015 roku Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanego o wyłączenie sędziego referenta od rozpoznania sprawy.

W okresie od 9 do 24 czerwca 2015 roku akta znajdowały się w dyspozycji Prokuratury.

Dnia 10 czerwca 2015 roku wpłynęło zażalenie pozwanego na postanowienie oddalające wniosek o wyłączenie sędziego.

Zarządzeniem z 13 lipca 2015 roku wezwano pozwanego do usunięcia braków fiskalnych i formalnych zażalenia.

Dnia 22 lipca 2015 roku wpłynął wniosek pozwanego o zwolnienie od opłaty od zażalenia.

Dnia 30 lipca 2015 roku wezwano pozwanego do złożenia oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym, które to oświadczenie wpłynęło do akt 18 sierpnia 2015 roku,

Postanowieniem z 25 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek pozwanego, zaś w dniu 7 września 2015 roku po doręczeniu odpisów zażalenia przedstawił akta Sądowi Okręgowemu celem rozpoznania zażalenia.

Skarga powódki na przewlekłość postępowania wpłynęła w dniu 3 września 2015 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, nr 179 poz. 1843 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (...) uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ugruntowanym orzecznictwie przyjmuje się, że przewlekłość postępowania to nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy z 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony (...) długotrwałe zaniechanie podejmowania czynności przez organ prowadzący postępowanie lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych. Zachodzi ona gdy postępowanie jest długotrwałe i rozwlekłe, a trwa ponad konieczność podjęcia czynności niezbędnych do zakończenia sprawy, pozostających w związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem organu. Innymi słowy to wyrażając, przewlekłość postępowania występuje, gdy zwłoka jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. Aby stwierdzić przewlekłość postępowania konieczne jest ustalenie, że pomiędzy kolejnymi czynnościami występują długie, nieuzasadnione przerwy albo też pewne czynności nie są podejmowane w ogóle (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 roku, III SPP 14/11, Lex nr 10959151, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 07 kwietnia 2009 roku, II S 4/09, KZS 2009/5/42, postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2012 roku, II S 25/12, Lex nr 1254588, postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2012 roku, II OPP 19/12, Lex nr 1240698).

Nadto istotnym jest, że państwo ma obowiązek zapewnienia sprawnego działania wymiaru sprawiedliwości w każdych warunkach. Skarga objęta cytowaną ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku ma służyć urzeczywistnieniu prawa do sądu, które swe źródło znajduje przede wszystkim w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a jednym z jego istotnych elementów jest realizacja zawartej w tymże przepisie gwarancji rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, co oznacza merytoryczne i definitywne jej rozstrzygnięcie przez sąd w rozsądnym terminie (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 roku, III SPZP 1/13, OSNP 2013/23-24/292).

Odnosząc te założenia do ustalonych okoliczności rozpoznawania sprawy przez Sąd Rejonowy wskazać trzeba, że jakkolwiek czynności w sprawie podejmowane były w zasadzie terminowo, to jednak uwagę zwracają nieprawidłowości w doręczeniu korespondencji dla powódki na początkowym etapie postępowania, które w istotny sposób rzutowały na jego prawidłowy tok. Otóż powódka podała w pozwie, że zamieszkuje, przy ulicy (...), podczas gdy odpis postanowienia w przedmiocie oddalenia jej wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz wezwanie na pierwszy termin rozprawy Sąd Rejonowy skierował na adres ul. (...), a więc nieprawidłowy. Pomimo, że każdorazowo korespondencja powróciła do akt z adnotacją o jej niepodjęciu przez adresata, brak było podstaw do uznania jej za doręczoną zastępczo w trybie art. 139§1 k.p.c. Skutek taki nastąpić może bowiem tylko w sytuacji, gdy adresat ma możliwość odbioru korespondencji pod adresem, na który jest ona kierowana. Powódka natomiast nie wskazywała, aby zamieszkiwała i miała możliwość odbioru korespondencji pod adresem przy ulicy (...). Co więcej, w piśmie z dnia 14 kwietnia 2015 roku powódka podając swój nowy adres zaznaczyła, że nie otrzymała wcześniej żadnej korespondencji na dotychczasowy adres wskazany w pozwie.

Wobec tego doręczenie odpisu postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie mogło być uznane za prawidłowe, a wadliwość doręczenia mogła być stwierdzona już w dacie zwrotu korespondencji do Sądu Rejonowego, po porównaniu adresu widniejącego na kopercie z adresem wskazanym w pozwie. W konsekwencji uznać należało, że do dnia złożenia skargi wystąpiła 10 – miesięczna zwłoka w prawidłowym doręczeniu odpisu postanowienia z 4 listopada 2014 roku, co jednocześnie świadczyło o takim samym opóźnieniu w prawomocnym rozpoznaniu wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Fakt ten jednoznacznie świadczył o przewlekłym procedowaniu Sądu Rejonowego albowiem nie zachodziły żadne okoliczności usprawiedliwiające (w świetle założeń cytowanej ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy (...) w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki) opisane opóźnienie w rozpoznaniu wniosku złożonego przy pozwie.

Przemawiało to za uznaniem wystąpienia przesłanek opisanych w art. 2 ust. 2 tejże ustawy.

Wobec stwierdzenia przewlekłości Sąd Okręgowy przyznał na rzecz skarżącej sumę pieniężną w wysokości 2.000 złotych. Określając jej wysokość Sąd Okręgowy miał na względzie charakter sprawy i jej znaczenie dla skarżącej, okres występującej beczynności oraz fakt, że dotyczyła ona postępowania incydentalnego zaś pozostałe czynności podejmowanie były terminowo i prawidłowo. Istotnym było też, że skarżąca w żadnym zakresie nie przyczyniła się do zaistnienia stanu przewlekłości.

Z tych też względów na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 cytowanej ustawy o skardze (...) Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 tejże ustawy Sąd Okręgowy uznał za zasadne wydanie wskazanych w sentencji postanowienia zaleceń, których celem jest zobligowanie Sądu Rejonowego w Gliwicach do podjęcia czynności umożliwiających nadanie sprawie prawidłowego biegu. Niewątpliwie konieczne jest bowiem prawidłowe doręczenie powódce a odpisu postanowienia z 4 listopada 2014 roku ze stosownym pouczeniem celem umożliwienia jej podjęcia decyzji co do ewentualnego zaskarżenia tego postanowienia, a następnie w zależności od stanowiska powódki – nadanie biegu ewentualnemu zażaleniu względnie uprawomocnienie wskazanego postanowienia.

W pozostałej części skargę jako bezzasadną oddalono. a to na podstawie art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy.

SSO Marcin Rak SSO Mirella Szpyrka SSO Barbara Braziewicz